

Tisková zpráva

Jarní otvírání Hamzova parku a arboreta s Václavem Větvíčkou bylo již tento čtvrtek.

K Luži neodmyslitelně patří dvě významné dominanty - chrám Marie pomocné na Chlumku a hrad Košumberk, který byl s arboretem propojen 161 metrů dlouhou dřevěnou lávkou; ta umožní bezbariérový přístup na nádvoří hradu Košumberk. „Toto propojení přímo vyzývá k procházkám a poznáváním. Proto jsme velice rádi, že právě v těchto prvních dubnových dnech začíná předprodej knihy Václava Větvíčky Procházky Hamzovým arboretem, jejíž oficiální křest se bude konat dne 25. dubna v rámci tradičního jarního otevírání,“ říká Václav Volejník, ředitel HL a radní města Luže.

Knihy Vás provede parkem a arboretem, a ať ho projdete „od jedničky k devatenáctce“, nebo půjdete „na přeskáčku“, jsme si zcela jisti, že na každém kroku objevíte něco zajímavého, krásného nebo neuvěřitelně vonného. Jistě dávno víte, že arboretum bylo založeno profesorem Hamzou jako přírodní podpůrný prostředek léčby. Ale možná Vám uniklo, že stejně tak, jako je jako léčebna unikátní svými rehabilitačními výsledky, tak i arboretum se během času stává věhlasným pro své dendrologické sbírky. „Hamzovo arboretum, člen Unie Botanických zahrad ČR, vnikalo na půdorysu prvotního záměru zakladatele léčebny a v jeho pavilonové koncepci hrála vysoká zeleň primární roli – proto je dodnes kostrou arboreta stromové patro, nežádka staré i 100 let. Nejméně do poloviny 20. století někdejší „mladé“, a v podstatě i různověké výsadby sehrály roli více etážové koncepce. Do toho před rokem 1989 zasahovaly i živelné dosadby, a dle tehdejší módy byly častokrát vysazovány tzv. zahuštěné výsadby u pat některých pavilonů. Takové výsadby ovšem po delším časovém úseku (10-25 let) ztrácí na své estetické hodnotě a stávají se neprostupným houštím. Staré stromové patro mezitím odrostlo (až na výjimky dosazovaných alejí a stromořadí) a je nejvyšší čas pomýšlet na tvorbu funkčního keřového podrostu; tím se nerozumí jen výsadby pod korunami stromů, ale i celkové řešení prostoru,“ vysvětluje Václav Větvíčka, odborný garant Hamzova parku a arboreta.

A dodává: „Po přijetí Hamzova arboreta do Unie Botanických zahrad ČR, které s sebou přináší další povinnosti v péči o zeleň, se zvýšil také důraz na rozšiřování druhové pestrosti.“

Návštěvníci se k nám často vrací - někteří v myšlenkách a vzpomínkách, jiní sem zajíždějí i s trochou zvědavosti, co v arboretu přibylo nového. To nové se týká zejména malých expozic, tzv. koutků“ a zahrádek (je o nich 5. kapitola v citované knize), k nimž právě v letošním jaru přibudou díky podpoře Pardubického kraje další: Expozice „Barevný svět

listů“, expozice „Vřesoviště a vřesovištní rostliny“ a květinové oázy z hortenzií, rododendronů, bohyšek a kapradin.

Rostliny nemusejí být atraktivní jen tvarem a barvou květů. Každý dobře ví, co dokáže podzim s listnatými stromy a vydaří-li se tak, jako vloni, je po ruce dlouhodobý barevný koncert – nebo barevná paleta, za níž by se ohlédl kdejaký malíř – krajinář. Za zbarvení listů (nejen) jsou odpovědné plastidy v buňkách, chloroplasty a chromoplasty.

Fotosyntézu „obstarávají“, lépe se jí účastní zelené listová barviva chlorofyly.

Chloroplasty všech vyšších rostlin obsahují vždy chlorofyl a, chlorofyl b a karotenoidy. Karotenoidy se dělí na karoteny a xantofyly, ergo barviva oranžová či žlutá (karoten byl izolován z mrkve, *Daucus carota*) Xantofyly jsou kyslíkaté deriváty karotenů – mají „na svědomí“ například červený míšek na semenech tisu. Nositeli bělavého, žlutého, červeného a modrého zbarvení květů jsou flavonoidy. Modifikovanými flavonoidy jsou antokynidiny a ty mají „na svědomí“ zbarvení růžové červené, modré ba i černé. Tato přírodní barviva jsou – vedle květů – obsažena v určité míře i v listech. Zahradníci si před dávnými časy ovšem všimli, že někdy se účast jmenovaných barev prosadí v listech i ve vegetační době. V případě javoru jasanolistého (*Acer negundo* cv. Aureum) se víc než zeleň listová prosadila barviva žlutá – a tak je tento javor celou sezonu „zlatožlutý“. Chlorofyl se někdy z buněk jakoby ztratil. Projeví se to tak, že najednou jsou na listech bělavé nebo žlutavé skvrny, jindy třeba jen špičky listů nebo jejich okraje. Rozpadne – li se jen chlorofyl, mohou být taková místa bělavá, jsou-li tam žlutá barviva, jsou žlutavá. Takovému jevu se říká panašování a uvedené rostliny jsou „pestrolisté“. I toho si zahradníci všimli, a tradují, třeba vegetativně, roubováním a p. tyto odchylky jako odrůdy, kultivary.

K návštěvě zvou již tradiční akce, související s jarním otvíráním a podzimním zavíráním arboreta, často spojených s výsadbou nových stromů. Rádi bychom, aby pro Vás byla inspirací k návštěvě také naše nová kniha a další dvě novinky, které přináší letošní jaro. Tou první je možnost zakoupení registrované turistické známky No.2550 Hamzův park a arboretum a turistická nálepka No.2550 Hamzův park a arboretum.

Do arboreta zveme každého - v nedočkavém předjaří, slunném létě, později na podzim, v zasněžené zimě. Svě o tom vědí zejména pacienti léčebny. A aby jim procházky nezevšedněly, máme poslední novinku - digitálního průvodce parkem. Mobilní aplikace Vás provede křížem krážem celým arboretumem. A ať ho projdete „od jedničky k devatenáctce“, nebo půjdete „na přeskáčku“, jsme si zcela jisti, že na každém kroku objevíte... ale to jsme vlastně říkali už na začátku.

Jana Zavřelová, DiS.
referent PR, kultury a metodik arboreta